

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתצח

ערב שבת קודש פ' ראה, מבה"ח אלול
ה'תשע"א

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים ואחת שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ט שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכי"ר

IN HONOR OF

Dr. Dovid Eliyahu שיחי' Brown

On the occasion of his birthday,
29 Menachen-Av, 5771

May he go from strength to strength
in health, happiness, Torah and *mitzvot*.

*

DEDICATED BY HIS WIFE

Mrs. Sara Malka שתחי' Brown

and family שיחיו

***

IN LOVING MEMORY OF OUR DEAR BROTHER

R'foel Mordechai ben Reb Yitzchok ע"ה Plotkin

On the occasion of his 9th yahrtzeit, 1 Elul, 5771

ת. נ. צ. ב. ה.

*

DEDICATED BY

Mr. & Mrs. Avrohom Aharon

and Shoshana Baila שיחיו Plotkin

Mr. & Mrs. Michael Yosef (Michael)

and Rodah Chayah שיחיו (Karen) Block

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולענין ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר ז"ל מרת חשא ב"ר נטע אורי הכהן ע"ה
ולענין ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולענין יוסף ב"ר אר"י ע"ה
ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

3

דבר מלכות

להכריז ולפרסם בכל מקום / משיחת שי"פ ראה היתנשי"א

8

זמן הגאולה

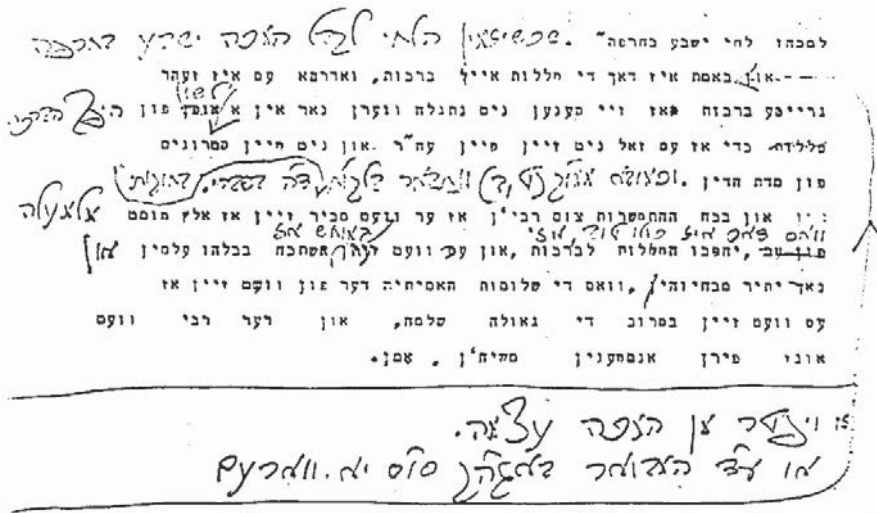
"דאה" את נשיא הדור / פרשת השבוע באור הגאולה

13

כתב-יד-קודש

עס דארף זיין א מסירה והתקשרות צום רבי'ן / הגהת כ"ק אד"ש על שיחת שי"פ ראה השי"ת

ב"ה

אויבערשטן דורכן רבי'ן: איך בין מקבל אויף זיך, איז אז ער וועט אזוי זאגן, וועט ער יוצא זיין דערמיט אליון, אזוי ווי רש"י ז"ל⁶ זאגט את הברכה ע"מ אשר תשמעו. אויב ער הערט זיך איין און איז מקבל אויף זיך איז שוין - נותן לכם את הברכה. גם איתא בלקו"ת מהאריז"ל עה"פ⁷ "יתן למכה לחי ישבע בחרפה", שכשיזמין הלחי לקבל המכה ישבע בחרפה זו ויפטר מן המכה עצמה.

או ע"ד המבואר באגה"ק סו"ס יא. וואָרעם באמת איז דאָך די קללות אויך ברכות, ואדרבא עס איז זייער גרויסע ברכות אז זיי קענען ניט נתגלה ווערן נאָר אין אַ לשון פון היפך הברכה כדי אז עס זאל ניט זיין קיין עין הרע און ניט קיין קטרוגים פון מדת הדין. וכמובא ממו"ק (ט), (ב) ונתבאר בלקו"ת בחוקותי ד"ה בשברי.

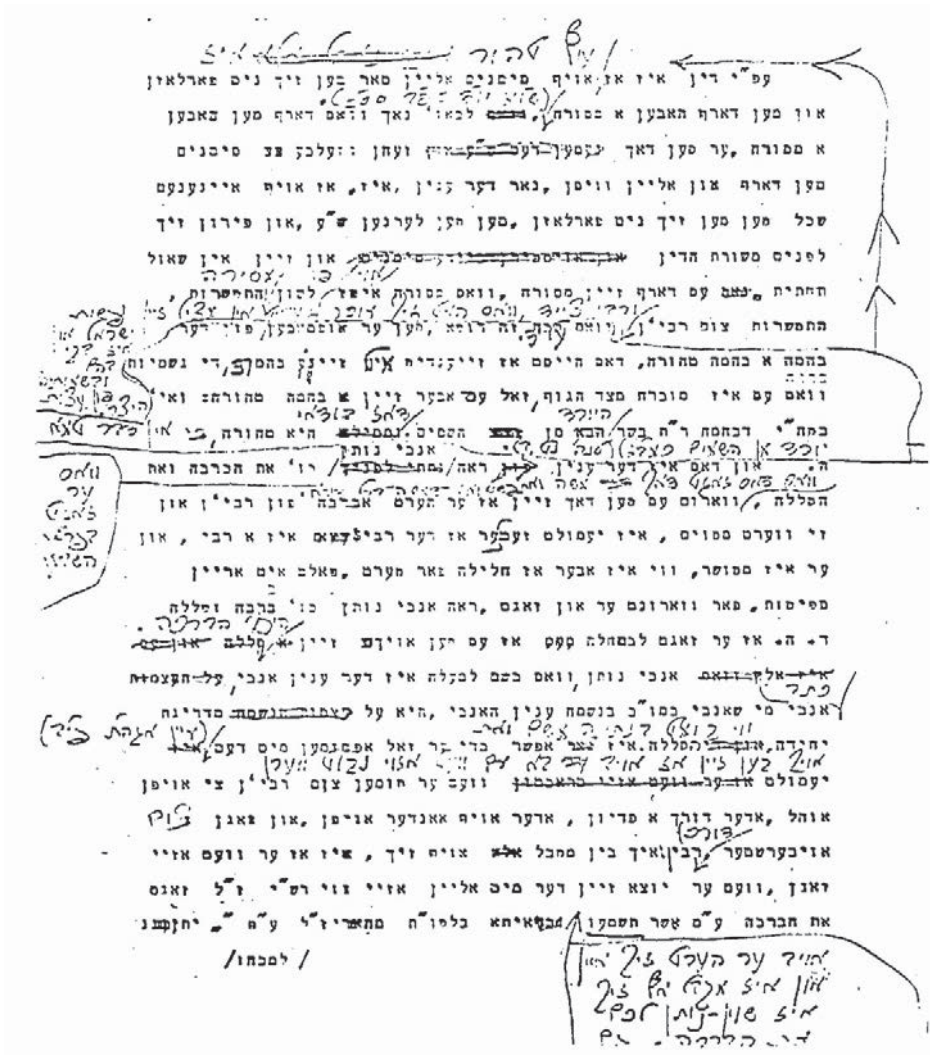
און בכח ההתקשרות צום רבי'ן אז ער וועט מכיר זיין אז אלץ קומט מלמעלה וואָס דאָס איז כולו טוב, אזי יהפכו הקללות לברכות, און ער וועט זען במוחש אז אשתכח בכולהו עלמין, און נאָך יתיר מבחיוהי⁸. וואָס די שלימות האמיתית דערפון וועט זיין אז עס וועט זיין בקרוב די גאולה שלמה, און דער רבי וועט אונז פירן אַנקעגען משיח'ן. אמן.

(6) ראה יא, כז. (8) זח"ג עא, ב. נתבאר בתניא אגה"ק סימן זך וביאורו. (7) איכה ג, ל.

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 347-675-5771
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219
דואר אלקטרוני: chinuch@neto.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול
ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת
יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

אנכי נותן, וואָס כשם למעלה איז דער ענין אנכי [מרמז אויף] **כתר**⁴ אנכי מי שאנכי⁵, כמו"כ בנשמה ענין האנכי, היא על מדריגת יחידה.

ווי קומט בנתינה משם ואת הקללה? איז אפשר כדי ער זאל אָפּקומען מיט דעם (ענין אגה"ת פ"ב). אויך קען זיין אז אויב באַ עם וועט אזוי נקלט ווערן, יעמולט וועט ער קומען צום רבי'ן, צי אויפן אוהל, אָדער דורך אַ פּדיון, אָדער דורך אַן אַנדער אופן, און זאָגן צום

(4) לקויות אמור לד, ד. (5) לקויות פרשתנו יח, סעי"ד.

להכריז ולפרסם בכל מקום

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", כל עיני ברכות, ולכל לראש הברכה העיקרית דגאולה האמיתית והשלימה – שלא מספיק ששומעים (ומבינים) ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", אלא צריכים לראותו בעיני בשר, ולא רק "אראנו" בלשון עתיד, אלא "ראה", בלשון הווה, ובלשון ציווי! • להכריז ולפרסם בכל מקום – בדברים היוצאים מן הלב – שהקב"ה אומר (ע"י עבדיו הנביאים) לכאורה מישראל "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", ועד שהיום ממש רואים בעיני בשר ברכת הגאולה האמיתית והשלימה • גם ע"י אלה שטוענים שעדיין לא נקלט ענין זה בהבנה והשגה והכרה שלהם, דכיון שגם אצלם ישנו ענין האמונה בשלימות, יכולים (ובמילא צריכים) הם לפרסם הדברים לאחרים, החל מבני ביתו שבדאי אינם צריכים "לסכול" מזה שעדיין לא הונח הדבר בשכלו • משיחת ש"פ ראה, א' דר"ח אלול, ה'תנש"א –

מוגה במלאת 20 שנה לאמירתה

בנוגע לגאולת הפרט והן בנוגע לגאולת הכלל, כולל ובמיוחד בנוגע לאחינו בני שבמדינה היא, שרבים מהם יצאו מן המיצר אל המרחב, הן כפשוטו, והן (ובעיקר) בנוגע להאפשרות לחיות חיים יהודיים ע"פ התורה ומצוותי, ועד שבימים האחרונים ממש (ובאופן דפועלה נמשכת גם בימים אלה) התקיים הכינוס של שלוחי חב"ד (מכר"כ מדינות) במדינה היא – שבה נמצאת העיירה והערים ליובאוויטש,

א. [..] נוסף על כללות הענין ד"אחכה לו בכל יום שיבוא"¹, ובפרט לאחר ש"כלו כל הקיצין"², וסיימו כל עיני העבודה (כמדובר כמ"פ), נמצאים בשנה מיוחדת שהר"ת שלה "הי' תהי' שנת נפלאות אראנו", "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות",

– וכבר ראו בפועל כו"כ "נפלאות" הן

(1) נוסח "אני מאמין" (נדפס בכמה סידורים) – ע"פ לשון הכתוב חבקוק ב, ג. פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק היסוד הי"ב. (2) לשון חז"ל – סנהדרין צז, ב.

ובסמיכות לחודש מנחם-אב, שמו של משיח⁷ (שנולד בחודש זה⁸), ש"מזלו ארי", ע"ש שבו "יבוא אר"י זה הקב"ה ויבנה אריאל"⁹, ובפרט כשעומדים ביום השלושים דחודש מנחם-אב, גמר וסיום וסך-הכל דחודש מנחם-אב, אשר, גם העניינים הבלתי-רצויים שהיו בו¹⁰ אינם אלא "על מנת שיבוא אר"י כו' ויבנה אריאל", ושייך גם לחודש אלול, שהאלף "ד"ארי" הוא הר"ת ד"אלול".

פרשת ראה – שהגאולה היא באופן של ראי' (כנ"ל¹¹ . .), וכמרוזם גם בסיום הפרשה בחג הסוכות שסיומו וחותרו בשמיני-עצרת, כידוע ש"שמיני" שייך לגאולה ("כינור . . של ימות המשיח שמונה"¹²).

ומודגש גם בהפטרה – דאף שכשחל שבת פרשת ראה בר"ח אלול אין מפטירין ב"שבע דנחמתא" ("עני' סוערה"), אלא בהפטרות שבת ר"ח, הרי, גם ההפטרה דשבת ר"ח שייכת לתוכן הענין ד"נחמתא", כי, נוסף לכך שהיא בספר ישע"י ש"כולי נחמתא"¹³, נתפרש בה ענין נחמה: "כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי"¹⁴ אנחמכם

7 ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכה רבה פ"א, נא. מדרש משלי פרק יט.

8 ירושלמי ואי"ר שבהערה הקודמת.

9 יל"ש ירמ' רמז רנט.

10 נוסף לכך שבשנה זו שתשעה באב חל בשבת נדחו מפני השבת (שענינו גאולה), וע"פ הצעת רבינו הקדוש ש"ביקש לעקור תשעה באב . . הואיל ונדחה ידחה" (מגילה ה, ב), נעקרו ונדחו לגמרי.

11 ס"ט בהשיחה (סה"ש תנשא"א ח"ב ע' 775).

12 עריכין יג, ב.

13 ב"ב יד, ב.

14 "אנכי" דייקא. – ועפ"ז י"ל שהנחמה שבהפטרות שבת ר"ח היא בדרגא נעלית יותר מהנחמה שבהפטרות פרשת ראה ע"פ הסדר ד"שבע דנחמתא" ("עני' סוערה"), כי, "עני' סוערה לא נוחמה" בגלל ש"ותאמר ציון עזבני ה' גו", בשלחו את הנביאים

ליאדי, ליאזנא, רוסטוב ופטרבורג, שבהם חיו ופעלו נשיאי חב"ד במשך כו"כ דורות – נתכנסו השלוחים של נשיא חב"ד בדורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר בעיר הבירה של מדינה ההיא (מאסקווא), על מנת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת התורה והפצת המעיינות (דתורת חסידות חב"ד) חוצה, שע"ז אתי מר דא מלכא משיחא³ –

ובשנה זו עצמה – עומדים כבר בר"ח אלול, חודש החשבון של כל השנה, אשר, הסך-הכל דהחשבון הוא: "עד מתי!..."

היתכן שבסיומם של י"א חדשים דשנת "נפלאות אראנו", משיח צדקנו עדיין לא בא!?!...

ובסגנון דפרשת השבוע – "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", כל עניני ברכות, ולכל לראש הברכה העיקרית דגאולה האמיתית והשלימה – שלא מספיק ששומעים (ומבינים) ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"⁴, אלא צריכים לראותו בעיני בשר, ולא רק "אראנו" בלשון עתיד, אלא "ראה", בלשון הווה, ובלשון ציווי!

ב. ובפרטיות יותר – מודגשת השייכות להגאולה בכל פרטי עניני היום:

יום השבת – מעין ודוגמת (והכנה ל) "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁵, ובפרט השבת השלישי (כנגד גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי) מ"שבע דנחמתא".

יום א' דר"ח אלול – שר"ח בכלל קשור עם גאולה, "שהם עתידים להתחדש כמותה"⁶, ובפרט ר"ח אלול שבא תיכף

3 אגרת הבעש"ט הידועה – נדפס בכתר שם טוב (הוצאת קה"ת) בתחילתו. ובכ"מ.

4 שה"ש ב, ח. שהש"ר עה"פ.

5 תמיד בסופה.

6 סנהדרין מב, א. סדר קידוש לבנה.

עם דארף זיין א מסירה והתקשרות צום רבי'ן

בקשר עם פ' השבוע, הננו מביאים בזאת צילום נדיר ומיוחד (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על סיום שיחת ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול ה'שי"ת

(השיחה נדפסה (בשינויים קלים) בשיחות קודש ה'שי"ת (הוצאה חדשה) ע' 138 ואילך. המראי-מקומות שהוסיף כ"ק אד"ש מה"מ הועתקו בתוך השיחה, ובשוה"ג הבאנו מראי-מקומות נוספים מהמו"ל דשיחות קודש)

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

וואָס על ידי זה דוקא, קען ער אויפמאכען פון דער בהמה א בהמה טהורה, דאָס הייסט אַז זייענדיק מיט זיינע בהמה, די גשמיות וואָס עס איז מוכרח מצד הגוף, זאָל ער אָבער זיין אַ בהמה טהורה: ואי' בקה"י דבהמה ר"ת בשר היורד מן השמים. דאז בודאי היא טהורה, כי אין דבר טמא יורד מן השמים כמרז"ל (סנהדרין נט, ב).

עפ"י דין איז אַז עוף טהור איז אויף סימנים אַליין טאָר מען זיך ניט פאַרלאָזן און מען דאַרף האָבן אַ מסורה (שו"ע י"ד ספ"ב ס"ג). לכאור' נאָך וואָס דאַרף מען האָבן אַ מסורה, ער קען דאָך זען וועלכע סימנים מען דאַרף און אַליין וויסן?

נאָר דער ענין איז, אַז אויף אייגענעם שכל קען מען זיך ניט פאַרלאָזן, מען קען לערנען שו"ע, און פירן זיך לפנים משורת הדין און זיין אין שאול תחתית. עס דאַרף זיין מסורה, וואָס מסורה איז אויך פון לשון מסירה והתקשרות, התקשרות צום רבי'ן, ורבי צייד¹, וואָס האָט זיך עוסק געווען אין מציל זיין נפשות ישראל און איז בקי בהם ובשמותיהם, פון עצות היצר.

און דאָס איז דער ענין ראה אנכי נותן גו' את הברכה ואת הקללה², וואָס דאָס זאָגט דאָך משה ואתפשוטא דמשה בכל דרא³. וואָרום עס קען דאָך זיין אַז ער הערט אַ ברכה פון רבי'ן און זי ווערט מקוים, איז יעמולט זעט ער אַז דער רבי איז א רבי, און ער איז מקושר. ווי איז אָבער אַז חלילה פאַרקערט, פאַלט אים אַריין ספיקות, פאַרוואָרענט ער און זאָגט, ראה אנכי נותן כו' ברכה וקללה, ד.ה. אַז ער זאָגט לכתחילה אַז עס קען אויך זיין היפך הברכה.

המשך הפענוח בשולי העמודים הבאים

1 ריש פרשתנו.

2 ע"פ חולין סג, ב. רמב"ם הלי מאכלות אסורות

3 תקו"ז תסי"ט (קייב, רע"א. קיד, רע"א).

4 פ"א הטי"ו. ושוש"ע יו"ד ספ"ב ס"ב.

ה. ממשיך הרמב"ם, "וקבץ נדחי ישראל":

רק לאחר שמישיח בנה מקדש במקומו" יהי קיבוץ גלויות, ואזי תהי הגאולה.

כך פוסק הרמב"ם בנוגע לסדר ואופן הגאולה, ומובן שכוונתו אשר כל ענינים אלה יהיו למטה מעשרה טפחים, כי זהו עיקר גדול לידע שכל זה יהי למטה מעשרה טפחים.

מי נותן למשיח את הכח לנצח במלחמות ה'?

ו. אך התחלת כל הסימנים הוא – "הוגה בתורה . . כדוד אביו":

משיח יהי בשר ודם, "מבית דוד", אשר יהי תחילה "הוגה בתורה . . כדוד אביו", הוא למד תורה כמו "בטלנישער איד", כמו דוד המלך שלמד תורה ושלח את יואב בן צרוי – שר הצבא – למלחמה.

דלכאורה צריך להבין: הרי דוד הי' מלך, אם כן יהי עליו לשבת ב"מפקדה הראשית" (העד-קווארטערס" כמו שקוראים לזה כאן), ולערוך תוכניות וכו'? אף על פי כן, כאשר יואב יצא למלחמה הי' דוד עסוק בלימוד התורה, "לטהר אשה לבעלה"²², שכאשר הגיעה יהודי' עני' לשאול האם היא טהורה לבעלה, הוא עזב את כל עניניו ועיין בספרים וכו', כדי לפסוק הלכה האם היא טהורה לבעלה או לא!

אע"פ שישנו גם הרמז ב"לטהר אשה לבעלה" שקאי על לטהר כנסת-ישראל להקב"ה – בכל זאת ישנו גם הפירוש כפשוטו: שכאשר הגיעה אשה לשאול שאלה הוא עסק בזה בעצמו, למרות שהי' יכול לשלחה לרב, לדיין, לבחור שזה עתה קיבל סמיכה, אעפ"כ עסק בזה בעצמו – כזה דבר יקר לתת למישהו אחר? חס ושלום! הוא רוצה לעשות זאת בעצמו – "לטהר אשה לבעלה" – אשר עי"ז "ונקתה ונזרעה זרע"²³, ודוקא עי"ז מגיעים גם לפירוש הפנימי ב"לטהר אשה לבעלה".

ועי' שדוד עסק בלימוד התורה, ובאופן של "לטהר אשה לבעלה" (ולא בכדי לחדש חידושים וכו'...) – ניתן הכח ליואב לנצח במלחמות!

ועל-דרך-זה – כאשר ילדה קטנה מדליקה נרות שבת, זה נותן את הכח לאותו אחד שלוחם מלחמת ה', שהוא ינצח!!

ז. וזהו סדר הענינים אשר אומר הרמב"ם:

תחלה "יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה . . כדוד אביו . . ויכוף כל ישראל לילך בה", ואחר כך "ילחם מלחמות ה'" וינצח, ואחר כך "בנה מקדש במקומו" – משיח יבנה את בית המקדש, ולא זה שרוצה לשבת על הכסא, ועל-אחת-כמה-וכמה לא זה שמטהר ממזרים, רחמנא ליצלן – ורק אז "קבץ נדחי ישראל" – "הרי זה משיח בודאי!"

ואז בודאי יקויים "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' לעבדו שכם אחד"²⁴, "והיתה לה' המלוכה"²⁵, "ודבר אלוקינו יקום לעולם".

(משיחת ש"פ ראה, מבה"ז אלול ה'תשל"ה – בלתי מוגה)

24 צפני' ג, ט.

25 עובד' בסופו.

22 ברכות ד, א.

23 נשא ה, כח.

ובירושלים תנוחמו"¹⁵, ועוד כו"כ פסוקים מיעודי הגאולה, כמו: "שמחו את ירושלים וגילו בה גו"¹⁶, "והביאו את כל אחיכם מכל הגוים גו' בית ה'"¹⁷, ועד לסיימה וחותמה בכפל הפסוק "והי' מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו"¹⁸ יבוא כל בשר להשתחוות לפני"¹⁹ (אף שבנדו"ד אין הכרח בדבר כדי לסיים בדבר טוב, כיון שבלאה"כ מסיימים בפסוק ראשון ואחרון דהפטרות מחר (חודש).

וכן ב(הוספת פסוק ראשון ואחרון מ)הפטרות "מחר חודש"²⁰: "מחר" – רומז על הזמן דלעתיד לבוא, "למחר לקבל שכרם"²¹, "חודש" – רומז "שהם עתידים להתחדש כמותה", "ונפקדת" – מלשון זכרון, שהקב"ה פוקד וזוכר את כאו"א

לנחמה ("נחמו נחמו עמי") ולא בא בעצמו לנחמם (ויש צורך להמתין להפטרות הרביעית (בשבוע שלאח"ז) שבה אומר הקב"ה "אנכי אנכי הוא מנחמכם"), משא"כ בהפטרות שבת ר"ח יש כבר בשבת השלישית הענין ד"אנכי אנחמכם" (ובשבת שלאח"ז ניתוסף ב"פ אנכי, "אנכי אנכי הוא מנחמכם").

15 ישע"י סו, יג.

16 שם, י.

17 שם, כ.

18 להעיר, ששייכותה של ההפטרות דהשמים כסאי לשבת ר"ח היא בגלל פסוק זה שזכור בו שבת ור"ח – בנוגע לענין הגאולה, שלעתיד לבוא יעלו לרגל לא רק שלש פעמים בשנה (כמ"ש בסיום פרשתנו: "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך גו'"), אלא "מידי חודש בחדשו ומידי שבת בשבתו", ויתירה מזה: "הרי שחל ר"ח להיות בשבת . . באים שני פעמים, אחד של שבת ואחד של ר"ח, והעבים טוענין אותם בהשכמה ומביאים אותם לירושלים והם מתפללים שם בבוקר, והם טוענים אותם לבתיהם, מי אלה כעב תעופינה, הרי של בוקר, וכיונים אל ארובותיהם הרי של מנחה" (יל"ש ישע"י רמז תקג).

19 שם, כג.

20 שמואל-א כ, יח.

21 עירובין כב, א. ע"ז ג, א. ד, ב. פרש"י ס"פ ואתחנן.

מבני" שגלו ("כי יפקד מושבך") מעל שולחן אביהם²² בהגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא²³, ובאופן (שמסיים בהמשך הכתובים²⁴) ד"עד דוד הגדיל"²⁵, גדלות שאין למעלה ממנה²⁶, ובאופן נצחי (גאולה שאין אחרי' גלות²⁷), כסיום וחותם ההפטרות: "עד עולם"²⁸.

וגם בהקריאה שקורין (תיכף) בתפלת (וקודם התפלת עמידה ד)מנחה – "שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך"²⁹ – שקיומה של מצוה זו יהי בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש³⁰ "ואשיבה שופטיך כבראשונה"³¹ ויועצך כבתחלה"³¹, ובפרטיות כפס"ד הרמב"ם³² ש"קבלה היא שבטבריא"³³ עתידין לחזור

22 ראה ברכות ג, א.

23 ובנוסח ד"יעלה ויבוא" – "יפקד ויזכר זכרונו ופקדונו כו' וזכרון משיח בן דוד עבדך כו'".

24 ואף שאין אומרים אותם בשבת ר"ח כיון שאומרים רק פסוק ראשון ואחרון – הרי נכללים הם באמירת פסוק ראשון ואחרון שכוללים הפסוקים שביניהם.

25 שמואל-א שם, מא. וראה ד"ה ויאמר גו' מחר חודש באוה"ת ברכה (ע' א'תצב ואילך) דקאי על לעתיד לבוא.

26 להעיר, ש"יהונתן", י-ה נתן, מורה על ההמשכה מלמעלה ל"דוד", ספירת המלכות, ועי"ז מתגלה אמיתת הענין דבלי גבול (גם מצד גדרי המטה) – "עד דוד הגדיל" (ע"ד האמור לעיל (ס"ה) בהשיחה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 771)) בפירוש "אני לדודי ודודי לי", "אינו זו לעולם".

27 תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

28 שמואל-א שם, מב.

29 ר"פ שופטים.

30 ישע"י א, כו.

31 בכ"ף הדמיון למעלותא, כנ"ל הערה 12 (בהשיחה (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 768)).

32 הל' סנהדרין פ"ד הי"ב.

33 ש"טובה ראיתה" (מגילה ו, א).

(* להעיר מהשייכות לשבת פרשת ראה.

תחילה³⁴ ומשם נעתקין למקדש".

ג. ובנוגע לפועל: יש לפרסם ולעורר בכל מקום ומקום ע"ד העבודה המיוחדת דחודש אלול המרומזת בחמשת הראשי-תיבות דתורה תפלה גמ"ח תשובה וגאולה (כנ"ל³⁵ . .), ובהדגשה מיוחדת בנוגע לר"ת החמישי, ענין הגאולה, כפי שחודרת בכל עניני העבודה, עי"ז שחזורים ונעשים ברוחה של הגאולה (כולל ובמיוחד ע"י לימוד התורה בעניני גאולה וביהמ"ק), מתוך צפי' וודאות גמורה שתיכף ומיד רואים בעיני בשר ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

ובפשטות: **להכריז ולפרסם בכל מקום – בדברים היוצאים מן הלב – שהקב"ה אומר (ע"י עבדיו הנביאים) לכאו"א מישראל "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", ועד שהיום ממש רואים בעיני בשר ברכת הגאולה האמיתית והשלימה.**

[ויש להוסיף ולהדגיש שההכרזה והפרסום דכהנ"ל צ"ל גם ע"י אלה שטוענים שעדיין לא נקלט ענין זה (בשלימות) בהבנה והשגה והכרה שלהם, דכיון שגם אצלם ישנו ענין האמונה בשלימות, יכולים (ובמילא צריכים) הם לפרסם הדברים לאחרים, החל מבני ביתו (שבודאי אינם צריכים "לסבול" מזה שעדיין לא הונח הדבר בשכלו), וכל אלה שנמצאים בסביבתו, כל אחד ואחת מישראל³⁶, ובודאי שע"י ההשתדלות המתאימה יתקבלו

הדברים ויפעלו פעולתם, כולל גם אצל המכריז והמפרסם, שיוקלט אצלו בפנימיות וכו'.

ד. ויה"ר שמהדיבור בכהנ"ל נזכה תיכף ומיד – ביום הש"ק זה – לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל ממש.

ובפרט כשמקשרים זה עם אמירת "לחיים" בהתוועדות חסידית, "ברוב עם הדרת מלך"³⁷, בבית-הכנסת ובית-המדרש ובית מעשים טובים דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

"לחיים", "לחיים ולברכה"³⁸ – לכל המסובים כאן, ועל ידם לכל בני" בכל מקום שהם, להתברך כולנו כאחד בכל הברכות באופן ד"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה", כולל ובמיוחד ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה,

ועאכ"ו הברכה הכי עיקרית – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו באופן שכאו"א מראה באצבעו ואומר "ראה",

ובלשון הכתוב בסיום וחותרם פרשת "וזאת הברכה אשר ברך משה"³⁹ (שקורין בשמח"ת, בסיומו של חג הסוכות שאודותיו מדובר בסיום פרשתנו) – **"לעניני כל ישראל"**, ו"מתכיפין התחלה להשלמה"⁴⁰ – "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"⁴¹, את "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה"⁴² (כמ"ש בהפטרה דשבת ר"ח),

וכן תהי' לנו – שבהמשך להתחדשות

"לתקוע" גויים – זה יכול להיות בסיני, אבל לא בארץ ישראל.

אם יוצאים ל"מלחמת ה'" אין צורך אפילו ללחום

ג. וממשיך הרמב"ם – וינצח:

כלומר, אם יוצאים ל"מלחמת ה'" אזי אין צורך אפילו ללחום, אלא מנצחים בדרך ממילא – "תפול עליהם אימתה ופחד"¹⁶, שכן כך אמר הקב"ה בברית בין הבתרים; וכמו שנאמר¹⁷ "אלה ברכב ואלה בסוסים (ואלה בנציגים בכנסת, אבל) ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר" – אם רק ישנו "ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר" אזי "יעננו ביום קראנו"¹⁸.

וגם הגויים יודעים זאת, עד כדי כך שכאשר הם עושים שבועה – עם היות שיש בזה עניין ה"שיתוף" כי בשעת מעשה הם אווזים דבר אשר על פי דין צריך לשורפו וכו' – אבל ביחד עם זה הם אווזים גם את הפסוק "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר", כלומר שהם בעצמם מודים שזה אמת!

ד. וממשיך הרמב"ם – "ובנה מקדש במקומו":

אפילו אם הי' "ללחם מלחמות ה'" וינצח, עדיין אין זו ראי' שזהו משיח והגאולה כבר הגיעה, כי יכול להיות שזו רק הצלה של יהודים, הצלה של שטח באה"ק, אך עדיין לא הגאולה;

– וכפי שהרמב"ם אומר¹⁹ שעל אדמת ארץ ישראל צריכים תמיד להיות יהודים, ולא הי' מעולם זמן שלא היו יהודים בא"י. והרוצ'ז'בר מבאר הטעם לזה²⁰: מכיון שבעם ישראל צריכים להיות י"ב שבטים, שזה דוקא כאשר מחשיבים את אפרים ומנשה לב' שבטים, ומאחר שחלוקת מנשה ואפרים תלוי' בענין חלוקת הארץ – כי בנוגע לענין זה החשיבוים לב' שבטים – נמצא שתמיד חייבים להיות יהודים באה"ק, שהרי באם בטל הענין של ישיבת א"י, בטלה ממילא החלוקה של אפרים ומנשה, וישנם רק י"א שבטים –

במילא יכול להיות שזוהי הצלה לעם ישראל, של שטח בארץ ישראל, אבל לא הענין של משיח.

ולכן אומר הרמב"ם שהסימן של משיח הוא "ובנה מקדש במקומו" – לפני זה עדיין אין כל ראי' שזהו המשיח ושהגיעה הגאולה, כי יכול להיות שפעולתו תישאר רק בהצלה של יהודים, והוא יחי' את חייו כמנהיג בישראל וכו'; אך אם תהי' עת רצון – זה לא יסתיים בכך, אלא יהי' "ובנה מקדש במקומו"²¹.

16 בשלח טו, טז.

17 תהלים כ, ח.

18 שם, י.

19 סהמ"צ מ"ע קנג.

20 צפע"נ הרויטו, ו, ב.

21 להעיר מקונטרס "בית רבינו שבבבל" (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 468): "זאולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן

שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב וממתין ומצפה לגאול את בני" ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים. . בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים". וראה שם בהע' 38.

37 משלי יד, כח.

38 ראה ספר השיחות תרצ"ו – חורף ה'ש"ת ע' 230.

39 "היום יום" כט אדר א.

40 ר"פ ברכה.

41 "ברשות לחתן בראשית".

42 בראשית א, א.

43 יעשי' טו, כב.

34 ונפק"מ לפועל (וי"ל שלכן הביאו הרמב"ם בספרו דהלכות הלכות) – ששיבת הסנהדרין יכולה להיות גם קודם בנין ביהמ"ק (וראה גם לקו"ש ח"ט ע' 105).

35 ס"ה בהשיחה (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 771).

36 שכאו"א מישראל הוא מציאות חשובה (ובודאי שאינה בטילה, ח"ו, "קבוע לא בטל") גם כשישנם מלבדו עוד רבים מבני"י, ובפרט בנוגע להגאולה האמיתית והשלימה, שאפילו יהודי אחד לא יסאר בגלות ח"ו, כי אם, "כל יושבי עלי".

נתתי את הארץ הזאת", ובאופן של "אחוזת עולם"⁷, זאת אומרת, שארץ ישראל לגבולות' מוכרחת להיות אצל היהודים; והיות ו"דבר אלוקינו יקום לעולם" – במילא אסור להחזיר זאת לגוי, משום שהקב"ה אמר שזה שייך ליהודים⁸. אמנם לא יותר מגבולות ארץ ישראל, אך גם לא פחות – ארץ ישראל לגבולות' מוכרחת להיות בידי בני ישראל.

ובאם נותנים זאת לגוי – עוד עוברים בזה על הלאו ד"לא תחנם"⁹, שאסור לתת לגוי חני' בארץ. אין-הכי-נמי שהזהרנו "אל תתגרה בגוי קטן"¹⁰, על-אחת-כמה-וכמה בגוי גדול; ובנוסף לכך ישנו הענין ד"שלוש שבועות וכו' שלא יעלו בחומה"¹¹ – אבל לאחר שארץ ישראל נמצאת כבר ביד ישראל אסור לתת ממנה לגוי משום "לא תחנם", ובמילא – לא שייך הענין של "שלוש שבועות" וכו', כי אותן ג' שבועות אינן יכולות לבטל לאו ("לא תחנם").

ומה שלפני עשר שנים לא ה' המצב כך – כי אז עדיין לא נתברר שהגיע הזמן שהקב"ה רוצה אשר ארץ ישראל תהי' ביד ישראל, אבל לאחר שראו שהגיע הזמן שהקב"ה רוצה שהיא תהי' ביד ישראל, אסור לתת אותה לגוי משום "לא תחנם!"

כשהקב"ה נתן את ירושלים, חברון, טבר'י, צפת וכו' ליהודים – אסור לתת אותם לגוי! [באם צריך הוכחה שהרמת יד נגד "דבר הוי' זו הלכה" היא דבר אסור (שבעצם הרי זו מרידה ב"דבר הוי' זו הלכה"; אמנם ב"זר'גון" זה מכונה "הייבן א האנט"¹², אבל פירוש הדבר בלשון הקודש הוא מרידה ב"דבר הוי' זו הלכה"¹³)! – יתבוננו עד היכן זה מתדרדר: אותו אחד הרושם גויים בתור יהודים ואומר שזהו "הישג דתי", הוא גם אומר שתכלית השלימות של ירושלים היא... שיחיו שם יהודים עם גויים בשלום...! כשאמר זאת היו בירושלים 65 אלף ערבים ולא יותר מאשר (להבדיל) מאה יהודים!¹⁴ ועכשיו כבר ראו איזה צרות היו מאותם ערבים, ועד כמה צריך לשמור שם וכו'; הרי בזמנו (לאחר מלחמת ששת הימים) רצו הערבים לצאת משם, ולא נתנו להם לצאת משום "מה יאמרו הגויים", והבטיחו וגם נתנו להם כסף וכו' כדי שיוכלו להסתדר ושתהי' להם חני' בארץ – היפך הלאו של "לא תחנם", ולאחרי כל זה הוא אומר שזהו "הישג דתי"!]

וזה מה שהרמב"ם אומר "וילחם מלחמות ה'", כי למשיח נוגע מה שהקב"ה אומר, ומאחר שהקב"ה נתן זאת ליהודים ו"דבר אלוקינו יקום לעולם" – במילא, כל מה שנכלל בגבולות ארץ ישראל צריך להשאר אצל היהודים, וחל על זה הלאו ד"לא תחנם"¹⁵!

ומה שמחוי' לגבולות א"י אין על זה הלאו ד"לא תחנם", ואם מוכרחים היכן שהוא

(7) שם י, ח.
 (8) וראה בראשית א, א בפרש"י: "כל הארץ של הקב"ה היא . . ברצונו נתנה להם (לאוה"ע), וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".
 (9) ואתחנן ז, ב. פרש"י עה"פ. ע"ז, כ, רע"א. רמב"ם הל' עכו"ם פ"י ה"ג-ד. טושו"ע י"ד סקנ"א ס"ח ואילך.
 (10) ראה פסחים ק"ג, א.
 (11) כתובות ק"א, א.
 (12) = הרמת יד.
 (13) וראה שיחת אחש"פ ה'תשל"ד ("יחי המלך" שו' ע' 11 ואילך) שגם אלו הנמנעים מהצבעה (אודות החוק "מיהו יהודי") ומתנהגים באופן ד"כבשו פניהם בקרקע"

הבריאה בראש השנה דשנת נפלאות אראנו (שבו נמשך ונגלה "אור חדש ומחודש שלא הי' מאיר עדיין מעולם"⁴³), זוכים ביום הש"ק ר"ח אלול (התחלת החשבון דכל השנה) להתחדשות הבריאה⁴⁴ בתכלית השלימות – "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה", ביחד עם החידוש בתורה בתכלית השלימות – "תורה חדשה מאתי תצא"⁴⁵.

(43) תניא אגה"ק סי"ד.
 (44) ומתאים להלימוד בהתחלת פרק חמישי דאבות – "בעשרה מאמרות נברא העולם".

וכל הקהל עונה אמן – כמארז"ל⁴⁶ "גדול העונה אמן יותר מן המברך", באופן ש"גבורים נוצחין"⁴⁷ – אמן כן יהי רצון.

(45) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג. נתבאר בארוכה בקונטרס בענין "תורה חדשה מאתי תצא" (התוועדות תנש"א ח"ג ע' 278 ואילך).
 (46) נזיר בסופה.
 (47) להעיר מהשייכות לחג הסוכות (שבסיום פרשתנו) – שע"י נטילת ד' מניינים רואים ש"אינון נצוחין" (ויק"ר פ"ל, ב).

מדור ה"דבר מלכות"
 מוקדש לזכות
 הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת'יה רות בת שרה שיחיו
 וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו
 ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמ'יה בן חיה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו
 וילדיהם: עדן שרה ושהם מרדכי שיחיו
 ולזכות שושנה חס'יה בת מינדל שתחי'
 ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת ח'י רחל שיחיו
 ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי' ולזכות ח'י רחל בת שפרנצא שתחי'
 ולזכות צבי בן ח'י רחל שי'

לזכות הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו
 וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי שי' לאבקובסקי
 מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחיה מוסיא שיחיו שגלוב

מוקדש לעילוי נשמת
 הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולא"ה ע"ה בלוי
 מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזוה
 נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"
 ולע"נ זוגתו הרבנית חנה ח'י הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג
 י"ד שת"ק ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

"ראה" את נשיא הדור

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך".

א. "ראה" מלמד יהודי שעבודתו צריכה להיות באופן של ראי'. ובלשון הירושלמי¹ עה"פ בתהילים² [שאמרו היום] "אך בצלם יתהלך איש": "כל האומר שמועה מפי אומרה היא רואה בעל השמועה כאילו הוא עומד כנגדו" [וכמבואר ברשימות הצ"צ על הפסוק³].

זאת-אומרת: כאשר הולכים בשליחותו של נשיא דורנו – לא מספיק שלומדים אודות זה בקונטרס, או בלקוטי שיחות, שזה אמנם מאוד טוב ויפה ("פיין און גוט"), אלא תובעים ממך ש"יהא רואה כאילו בעל השמועה עומד כנגדו", "ראה אנכי נותן לפניכם היום": תצייר לעצמך בכח הראי' שלך איך שנשיא דורנו עומד מולך ומצוה עליך: הקשב ("הער זיך איין"), "אנכי נותן לפניכם היום" לעסוק בהפצת המעיינות חוצה!

ב. הרי נמצאים פה כאלו שזכו לראותו בגשמיות, וגם אלו שלא זכו לראותו – הרי ישנם תמונות מדוייקות (עד כמה ששייך לומר זאת על תמונה).

ישנה ההוראה: לא רק שהוא לומד את הלקוטי שיחות וחוזר על זה, אלא תובעים ממנו יותר – שיהי' באופן ד"ראה": תצייר לעצמך ותראה "כאילו בעל השמועה עומד כנגדו", ושולח אותך לשליחות זו! וזה יסיר את הבלבולים שמפריעים לקיום השליחות בשמחה ובטוב לבב, או שמפריעים בכלל לקיום השליחות.

וישנה לכך עצה פשוטה – שיראה "כאילו בעל השמועה עומד לנגדו". ואין הדבר תלוי אלא ברצונו: שהרי יש לו כח הציור, וא"כ ביכלתו לנצלו כדי לצייר את הציור של נשיא דורנו במקום לצייר לעצמו דברים של מה-בכך!

ג. ולכאורה יכול היהודי לשאול:

הקב"ה ברא את העולם באופן כזה שבכדי לראות ("ראה") זקוקים לאור, ובאם יש חושך אי אפשר לראות.

והיות שנמצאים בגלות, במצב ש"אותותינו לא ראינו גו' ולא אתנו יודע עד מה"⁴, ובפרט בחושך כפול ומכופל זה דגלות, שמדמים אותו [בכמה מקומות] לחושך הלילה – טוען הוא – כיצד תובעים ממנו שיהי' "ראה" כש"החושך יכסה ארץ"⁵; הוא רוצה אמנם לראות – אבל העולם לא מאפשר לו!?

אומרים לו, שהמציאות אינה כזו; וזאת למדים מיום הרביעי (למעשה בראשית):

ביום הרביעי נתלו המאורות, "שני המאורות הגדולים"⁶, אשר תפקידם הוא "להאיר על הארץ"⁷ כמ"ש בתורה, ו"אסתכל באורייתא וברא עלמא"⁸ – מכך זה נשתלשל במציאות

העולם בפועל, "ויהי כן"⁹, שביום הרביעי נתלו המאורות "ברקיע השמים"⁷ בכדי שיהי' "להאיר על הארץ"⁹, "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה"⁶, כלומר, שהן ביום והן בלילה ישנו מאור ברקיע שמאיר על הארץ.

במילא מובן, שאפילו כאשר נמצאים בחושך כפול ומכופל דגלות (שנמשל ללילה), ישנו הכח ל"ראה", כיון שגם אז ישנו ברקיע ה"מאור" שמאיר על הארץ.

ובפרט כפי שהי' קודם מיעוט הירח (ביום הרביעי, שמצד זה זקוקים ל"והביאו עלי כפרה") – שאז גם הלבנה (לממשלת הלילה) היתה המאור הגדול ("שני המאורות הגדולים"); אבל גם לאחר המיעוט, היא עדיין "מאור הקטן" שתפקידה הוא "להאיר על הארץ", ובמילא זה נותן את האפשרות ל"ראה".

(תרגום פפשי משיחת ש"פ ראה ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(9 בראשית שם, טו.)

סדר התגלותו של מלך המשיח לפי הרמב"ם

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. כאשר הרמב"ם מדבר אודות סדר התגלות משיח¹, הוא מפרט בזה כמה וכמה סימנים [אשר לא מוצאים במקום אחר שיאמר כל כך הרבה סימנים]:

"יעמוד מלך מבית דוד וכו' ויכוף כל ישראל לילך בה (בדרך התורה) ולחזק בדיקה" – משיח יהי' כזה שאיננו מתפעל מדמוקרטי, אלא "יכוף כל ישראל", כלומר, משיח לא יעמיד להצבעה האם לנהוג בהתאם ל"דבר הוי"² זו הלכה³ או לא, אלא הוא יודע אשר "דבר אלוקינו יקום לעולם"⁴. תחילה יעשה את עבודתו בדרכי נועם ודרכי שלום אך אחר כך "יכוף כל ישראל".

ב. ממשיך הרמב"ם, "וילחם מלחמות ה'":

כאשר אומרים "מלחמה" סתם הרי הכוונה למלחמת הארץ, אך כאן קורא הרמב"ם למלחמה זו "מלחמות ה'" – וצריך להבין: מדוע כאן מדייק לומר "מלחמות ה'" (ובפרט שלהלן⁵ לגבי מלחמת גוג מגוג מזכיר רק "מלחמה" סתם)?

והביאור בזה:

הדיוק ב"מלחמת ה'" הוא, שמלחמה זו אינה בגלל שהמשיח מעוניין בשטח זה או אחר, אלא מה שנוגע לו הוא "מלחמת ה'" – מכיון שהקב"ה אמר בברית בין הבתרים⁶ "לזרעך

(1) ה' מלכים ומלחמותיהם פי"א ה"ד. (2) עמוס ח, יב. (3) שבת קלח, ב. (4) ישעי' מ, ח. (5) פי"ב ה"ב. (6) לך לך טו, יט.

(1) שבת פ"א ה"ב. שקלים ספ"ב. קידושין פ"א ה"ז. (2) לט, ז. (3) יהל אור – ע' קמח ואילך. (4) תהלים עד, ט. (5) ישעי' ס, ב. (6) בראשית א, טז. (7) שם, טו, יז. (8) זח"א קלד סע"א. ח"ב קסא ריש ע"ב.